

p molle cantū misericordie quo nil hoībꝫ ac
ceptabili⁹ esse debz / velle intināre. ¶ Erhi
lare ēce ad hec et spera tu q̄ perieras miserā
de homo. Quid vltra negare tibi mater mi
ficordie poterit / si ppriū p̄filiūz p̄sensit
offerri tante miserie? Quid cōcedet b̄nfica
ta in celis / que talia dabat in terris afflictā?
Perdidit miserā nūqd et misericordiā. p̄di
dit passiōē / sed nunqd p̄passiōēz? Perdi
dit p̄fecto cōpassiōē afflictuam / s; retinet
cōpassiōē electinā atq; succursiūā. ¶ Red
dam⁹ ei vicissitudinē. q̄liter hoc inq̄es si
er. Aptemus ei iugiter voces cāticorū di no
stri p̄ vba cāticorū di sui vni verbo euāge
lij. Cōcordemus pariter voci p̄silij voces
voluntatis n̄re. quodcūq; dixerit vob in
q̄t facite. Sed h̄ q̄dcūq; facere scis oīno n̄
possenos o beata nisi dicens fili⁹ tu⁹ dede
rit voci sue vocē ⁊ tuis. In cui⁹ vbo laxā
tes opatōis r̄hete ⁊ simul op̄ferente p̄ple
amus iussu tuū. q̄dcūq; dixerit vob faci
te. ¶ Et uero pausandū est tandē aliq̄n. ver
boz n̄ro finis dandus est. Nec ignoram⁹
futuros esse nōnullos q̄bz aptior videbit̄
q̄dam simplicitas vni⁹ v̄l paucorū affectu
um p̄ sua exercitatiōē. que ad modū simpli
cibꝫ rusticanis pl⁹ placet aliq̄n tympanuz
gallice tabour omeruedon. ⁊ fistula repetet̄
assidue idē. quoniā aures ad subriles armo
nias nō habent idoneas. Habem⁹ in col
larōibꝫ patz de reductiōe oīm affectuū ad
hec verba. De⁹ in adiutoriuū meū intende.
dñe ad adiuuandū me festina. Edidimus
nup̄ monocordū sup̄ orōnem dñicam / sub
vna amoris corda. Debinc psalteriū deca
cordū / sup̄ vna cātūmodo / fm̄ vnā p̄side
ratiōem aut sup̄ tribꝫ fm̄ alterā aut deniq;
sup̄ decē p̄formiter ad legis decem verba.
Alijs p̄o delectabili⁹ est alternis vti cū na
tura p̄ sua mutabilitate in mutatōe d̄lecte
tur. ¶ Demū gāma nostz sub q̄nq; verbis
q̄ volebat ap̄ls loq̄ sensu suo / poterit oībus
accōmodū fieri rudibꝫ et peritis. multino
lis et pauca q̄rentibꝫ / sint pueri / sint senes.
sint puelle vel f̄gines. maxime q̄ diuis mā
cipant̄ psalmodijs. pl⁹ enī valet hoc loco
pia deuotio / q̄s eruditio lr̄ata. pl⁹ penitens
affectus q̄s vestigans intellect⁹. put̄ i opu
sculis et industrijs de theologia mystica i
uenerimus anno r̄assel. Tantūmodo discat
discipul⁹ christianus reducere se ad se / vt
precurrat p̄or i domū suā ⁊ illic ludat. cō
ceptōes suas agat. Non in delictis ait sa

piens. nec in verbo sup̄bo q̄d p̄sus aduer
sum est vbo dei. ¶ Sup̄sunt ad extremum
mlta sup̄ auditu melodiosissimo verbo dī
que nostz gāma nouū ornaret. vt q̄s audi
tor. q̄s cantor. q̄s exauditor idone⁹ vbi de
omni genere musicoz in psalmis memora
tor. cātu. pulsu. flatu. mēte. spiritu. p̄raxis
addēda est ad gamma nostz. De cāticis in
sup̄ exultatōis et lamentatōis p̄maris q̄
les sunt in dialectica et rhetorica loci / ad tri
plicē inuestigatōem historicā videlicet p̄hi
sicā et theologicā / latius optet cāticorū oīm
originē naturāq; venari. Elegia deniq; ca
sta versibꝫ imparibꝫ castos cātabit amores
Sed tanta sunt ad p̄sens dicta satis. con
cordante nostro p̄cōtore / q̄ ait. Beati q̄ au
diūt v̄bū dei et custodiūt illō In cui⁹ fidu
cia v̄bi / vacans p̄ vacantibꝫ cāticorū di ver
bum feci.

Terciuū opusculum 3

lumen aliud colligit i se tho
mos tres pl⁹ fm̄ modos tra
ditōis varios / q̄s pro diuersi
tate materie. ¶ Primus thom⁹
concliat et sequi facit facerem
elegiā cantatricē amorū domine theologie
quasi lyricum et odarū carmen. ¶ Secun
dus thomus alter secundus habz canones
seu regula samphorismos v̄l maximas aut
theoreumata de canticis per notulas q̄nq;
ginta. ¶ Tercius thomus alter tercius ver
bū solatiū multiplex in sedirigit per parti
culas quiguaginta. Et ita iuncti simul hī
duo thomi / centilogiū cōstituit.

Carmen super reco

gitatōne mortis.

Erne q̄s es. quid agis / morer⁹ die /
duc cor in aka.

Cor cruce p̄pugāt spes timor ardor amās
Lātica saltū / lamentū / plāctūq; frequenta
Jungito iocundū psalteriū cythare
Lōcine sic olor tua dū mors imiet / o mors
Doxua morte iesu. sis mihi porta poli
Tpus adest aia q̄ spōsa cubile beatū
Spōsi conscendas federe p̄petuo
Ergo cātet hymē / mēs / os / cor / lingua vi
Plande / sali corā / te iubil⁹ rapiat (gorq;
Te tñ et tua fle / tua sit spes vnica christi
Passio / sit meritum gratia sola tuum

ff 8

Buccinet aure tua sonitu vario tuba du/
Terreat iteronās/blāda vēireleuet (plex
Turturis hec faciēs iūges suspīria /suavi
Qd̄ vl̄ alauda canit vl̄ philomena melos
Cor tremet ob tract̄ varios/dū leticie vis
Cor vehit i altū/mor̄ p̄mit anxietas
Larmia nocte de tibi dar dū te pegrefers
Fac resonet sua laus ingiter ore suo

R De laude musice.

Ulica diuī noua pulsu q̄ fit amor̄
Extolli nulla laude satis poterit.
Cor recreat. curas abigit. fastidia
Fitq; pegris q̄s vehit apta comes (mulcet
Per medias hyemes p̄ soles carmie filius
Ibo spe patiens /let̄ /alacris ouans
Nam fugiunt tristes cātū p̄ inania cure
Dis /et insidiāns hostica pestis hebet
Vertitur occurſu psallētū saul velut alter
Factus hō /psallit /fitq; p̄pheta nouus.
Eragitat neq; dū spūs hunc /cytharedus
Pastor p̄ numeros cogit abire dauid
Uaticidius deerat helizeo spūs olim /
Dum cecinit psaltes p̄tinus implet eum
Pythagoras mor̄ fuerat p̄ponere cor̄ dis
Adiectis cythare cōpositis numeris.
Spūs ecce monet spirās p̄ carmina vatū
Ad dñi laudes cūcta creata simul.
Ut iubilēt /psallāt /exultēt /vt cytharā dēt/
Tympana cū cordis /organa /nabla /chor̄
Corpa spir̄itib; sunt organa p̄sona. mūd̄
Est chor̄ vn̄ q̄ ludere noys amat.
Larmie mūdano sibi dissona p̄ua volūtāf
Cōcordans toni /fit moderāte deo
Dnat et ipa notis breuib; lōg; ve camenā
Improba vinēdi mors variādo vices.
Discantū mollē miserās dat gr̄a /raucis
Stridet de penis culpa tenore graui.
Deu fuge te tali fuge dep̄cor esse tenore
Uesis sub molli molle cor̄ adde tibi.
Quid q̄ corpib; curādīs musica p̄dest
Dū cor̄ letificat /lenit et alleniat
Dant vtrūq; tibi gētiles /pulcher appollo
Larmis /r̄ medice p̄hebe reprot̄ opis
Colligit pulsu venaz musica cordis.
Que sit temperies q̄ frasis /atq; thesis.
Hoc medic̄ tactu iuuenis p̄iecit amorē
Lui in agnete cor̄ furit igne graui
Larmia nō loq̄mur nūc excreāda magoz.
Hec nisi mystic̄ est ip̄e poeta placet.
Amphion ac orpheus cātū mouisse ferūt
Hic lapides /diras hic furias herebi
Dorib; hec duris si trāssers instituedis

Durādīq; bona dogma salubre canūt
Adde q̄ in populis mutat vl̄ iā variatos
Insinuat mores musica cuiq; sua
Est gūis huic /petulās illi /moll̄ vl̄ agrest̄
Unaq; dilatās cor̄ vehit /ista p̄mit
Est diatesseron /est diapente cū diapason
Triplex legitimis copula nexa tonis
Rursus i octo tonos finē /mediū /caput oēs
Lātus partiri suscipit ecclesia
Antiphonas dedit ad psalmos ignari ap
Dōre put qd̄ā desup audierat. (ras
Turpib; et fedis infantū queso caute
Flexibiles animos cantibus inficere
Festinat in teneras energia carnis aures.
Uret vt vitice cor̄ tibi lubrica vox.
Urit cātādo facit idem sepe videndo
Femina flagitij fundit vtrūq; virus
Quid numerem̄ aues hūano q̄ capiūtur
Lantu /nec cantū despiciat vlla suum.
Pisces r̄ cerui mulcent cantib; /egris
Antidotum varijs musica crebro fuit
Prebe fidem grec̄ delphū? ariona verit
Fluctus p̄ medios /dū lyra mulcet eū.
Fistula pastoris pecudes /armēta gregis
Solat /nec eas terret imago lupi.
Pascua tūc secura metū /minuitq; mgro
Tedia pascēdi rusticus iste sonus
Fistula pan p̄hebi cythare certauit agrest̄
Iudicete mida victus apollo fuit
Iudiciū nā cuiq; suū /sua cuiq; voluptas
Sic natura suū grande melos variat
Buccina terribilis animosum pecc̄ eq̄rū
Bellis eracuit /militis ira viger
Femina dum texit donec pueroq; sopoze
Ducens i cunis cātāt inepta rudis.
Lelica turba iesu nati fescennia cantat
Par homini terris /gloria celsa deo
Rusticus arua colēs /an vociferādo iocat
Lantat /et alleniat inde viator iter.
Artē q̄sq; suā mulcet dirūq; laborem
Qualicumq; sono /sit licz asperior.
Uox deuota deū placat iratū /plac̄ armū
Lui b; ipa chor̄is concinit angelicis.
Uocib; ecclie pater angustine fateris
Dorū te lach; ymis ora rigasse p̄ys.
Felix cuius erāt peccata relecta maria
Que toties voces celitus aure capis
Organa dū cātant sibi soli /corde canentē
Corde deo pleno Ceciliam legimus.
Lor dū vt n̄ris psallam? paulē monebat
Actio nam talis iure beat duplici.
Inchoat hic et nunc celū /viteq; beate
Doribus et ritu degit in exilio

¶ Hinc venit terra q̄ carnis vincula resoluūt
Lātante in psalmis victor i alta vehit

2 Ecclesiasticorum ex

hortatio ad cantum.

1 Emp i ore tuo sit laus sint cātica s̄io
Quāuis captiuū te babylone doles

Fac hoc p̄cipue / cui cantus ecclie dant
Absq; labore cibos veste domoq; tegi

Hoc leue pōd? 7 h̄ tibi spōte iugū posuisti
Fer necdū viues rumpe vel excutias

Sed teder dices eadem toties iterari
Venit cū cerebro vox reboanda grauat

Quo crucier doleāq; mō nescitis amici
Fundere sufficiat corde preces dño

Fratr nil magnū sine magno vita labore
Fert hominū / p̄stes / vsus alacris erit

Tu tibi met cerebro dic ecclie vice fungor
Psallentisq; dolor vertit in meritū

Paucis crede dat cōstans oratio cordis
Laudādū sed opus / dū canis ore / facis

Reddis vota deo / tua fratrū debita soluis
Corpus dū torques frigore / fame / siti.

Lex hec est hois veteris / labor et sudor / h̄ sit
Posteri? requies vesine / cātica / laus.

Uinere nō phas ē homini sp̄ put optat
Op̄ret qd̄ lex vult / 7 sua tpa dant.

Redde p̄l? dño qd̄ debes / deinde vacabis
Scripto vl? studio / seu meditare silens.

Scito valere nihil studiū. n̄ martyriū. nec
Lor raptū. nisi sit iussio facta dei

Inde metire tuos instinet? / qñ sequendi
Nam mor? cordis fallere cerebro solent

Te desiderio cordis cōmittere noli
Lōmentisq; tuis sed patris imperio

Esto tuis ita sollicit? studijs / quasi semp
Lor sit ad arbitriū presto redire tuū

Gratia dur h̄ sola pōt cōferre / p̄cemur
B̄ra sit iurix / sit comes assidua

Tristis es eq̄ tūc anio psallēs tibi vim fac
Uim patit celū / vim faciamus ei

¶ Hinc venit gaudere mors te d̄ carcere soluēs
Psalmis cātātē victor ad alta vehet

2 De laudibus elegie

spiritualis.

9 Usq; amas ps̄a / metrs̄ i ḡscito n̄ris
Spōte stilo veniūt / corq; lepore tra

Diuos blāda libēs elegia cāter amores / h̄nt
Tracta malis totiens serua libidinibus

Solec seniū / iam nō captiua relectis
Unguibus et casto cōiugis apra thoro

Cur nō ancille fronesis si libera fiat

Dūdaq; cōplacito cōfouere sinu

Non maieitati dictorū / detrahit vsus

Detrozū / mai? pondus eis tribuit

Uersib; omnimodis vates scripsisse sciūt

Ut hieremias / iob / sic dauid / 7 moyses

Larmia p̄posuit salomō rex milia q̄nq;

Lātata est mulier fortis ab ore suo

Frenāt ne vaga sit metra mētē plūma pau /

Artāt / et p̄stāt esse sui memores (cis

pl? sensus / pl? luc; habēt / pl? ordie pollēt

Uersus / si cor eis cū studio dederis

Uerius et benius seruant scripta ligata

Detro / nam viciū / p̄tinus insinuant

Fortior est vox q̄ p̄ stricta foramina trāsīt

Quaz que decursu liberioze mear.

¶ Non aliter metris sentētia p̄ssa canozis

Uī maior; sonat / p̄cutit et penetrat.

Legatur per modū

dialogi

r Esupit an̄ seniū r̄petēs puerilia: n̄. s̄

Uult aq̄le ritu / vita redire prioz

Demoniū caueas lateat ne meridianū

Vanis in studijs p̄dere tempus amans

Cedāt vana p̄coz / cedant / sed cū pietate

Larminib; tertis / fructus inesse potest

Est melior; a p̄t / flendi quoq; tps et etas

Et quis in hoc euo scire poemata vult?

Que melior; a p̄t exclusus ab oib; exul

Officijs: sed nec carmina flere vetant

¶ Nocte de? dat / ait iob / carmia / rex t̄bulat?

Disit ait dñs carnē in ore nouum

Rara nimis fateoz poesis mō / s̄ cano celis

Forstian / et veniet temp? amicitius

Scenica nob sunt vl? ludicra iure fugāda

Quis pia culparit sub numeris redigi

Tutus n̄ra leges nō hic portēta deoz

¶ Nō hic q̄ castis moribus obuia sint

Plus p̄desse volunt q̄s delectare / minozem

Duo sit vt ornatū querere sat sit eis

Ocia tēpora dant q̄bus est sapientia dict?

Danda / iesus testis / ocia pigra necant

De eodem

p Rebe fidē grec; dephis ariona venit

Fluct? p̄ medios dū lyra mulcet eū

Est delphin? rex seuū p̄ mare vectos

¶ Nos tandē tuto littore constituit

Iste de? / tibi laus / nobis hec ocia fecit

Ludere cū cythara psalterioq; dedit

Exemplar quoq; trāsmissim? 7 monocordū

Tractatus tertius

Seacordū quoq̄ mens addere nra cupit
Offert quisq̄ suo gratus sua munera regi
Carmina nō nihil est mystica posse dare
Inq̄ dies intus si noster homo puerefcit
Quis neget huic puero ludere carminibꝫ
Dū cor feruet ei / dū totus amat / p̄ amores
Dum venit etas et tēpus amāris ei
Cōsiliat sacros hymenū carnē amores
Cōiugiū nec gens absq̄ canore pbat
S; caueat puer h̄ qd̄ degeneres i amores
Rursus et in veteres corde redire feces
Ebrietas in eo sit sobria. sitq̄ cubile
Sanctū. cōplexus oscula casta nimis
Sit nec amore suo vl' mas vl' feia / carnis
Aud^o et abs serui spūs est et amor
Est qd̄ mireris tamē istic femia virq̄
Spōsam dilectam sponsus amic^o habet
Spūs hic aie sit cū diuinus oportet
Tale sciendū cui mysteriū fuerit
Sermo dei viuus valet vnicus ista secare
Discretor cordis cunctaq̄ sp̄sciens
Dum^o est zel^o sponsi spōscq̄ fruēdi
Setoris sup̄est vnica spes patrie
Hinc fuge dilecte mi clamat spōsa. scit ip̄a
Ip̄a subinde petit / vbi p̄ascit / vbi cubat al
Meridie terr̄ ne vaga sit stolidis (ra
Pascitur interea si suscipit oscula spōsi
Utera si tractet queredolentia sunt
Ebria fulcīt malis z floribus / inter
Brachia se sponsi p̄icit in requiem.
Felici fruitur somno / spōsus p̄iurat / z oēs
Audeat vt somnū rumpere nemo suū
Ad vigilem q̄q̄ venit salies z alacris
Clāculo sp̄sciēs voce sonāte veni
Alternat veniendo vices / alternat amica
Querēdi studiū / lāguet amore pio
Ad vocē liq̄sit spōsi gaudētq̄ vicissim
Laude sua demū quicqd̄ agūt amor est
Ocia sola placēt spōse loca sola req̄rit
Nec sponso nec ei turbida turba placet
Rūpit r̄ba sibi vigor igne^o estuat intus
Quē nec corde capit / nec referare valet
Duo rapimur q̄ nos elegia p̄trahis: euge
Concaluit video spiritalis amor
Jam silcas olim veniet speciosior hora
Hunc satis in labijs te liberasse malis

Thomas secūdus

Centilogiū decanticis et solatio. Primuz
verbū de descriptōne cantici p̄ quāq̄ verba

Anticū ē vox numerosa ad dei glo
ria ordiata. Vox ibi ponit p̄ gene
re et q̄si materia. Ponit nūerosa p̄
differētia et q̄si forma. Finis debz ēē di glo
ria. ¶ Lāticū i sua generalitate descriptū / ac
cipit vocē p̄sone ad aplm̄ dicentē nihil esse
sine voce. Et attendit q̄ oia fecit dñs in nu
mero et p̄pter seipm̄. et sic in oibꝫ est vox nu
merosa ad dei gl̄iam ordiata. ¶ Lāticū ha
bet deo agente modū p̄ deū etemplāte spe
cie. in deo finiente ordinē. ¶ Lāticū reddi
tur ex numerosa p̄portōne hoc pulcrū z de
corū / hoc suauē et iocundū / hoc vtilē z salu
tiferū. et oppositos dispropozitio parit effe
ctus. ¶ Lāticū cantat oīs creatura et ad il
lud inuitatur vl' naturali instinctu. vl' ani
mali sensu. vl' rōnali seu intellectuali ductu
¶ Lāticorū naturā cognoscere nō infimū
est hominis officii. sicut homo cū omni cre
atura participat. diuineq̄ glorie cōdit^o est
esse capax. ¶ Lāticū vnū ē sensuale vl' ani
male / aliud est rātionale seu morale. aliud est
intellectuale seu diuinale. sicut est son^o ani
malis rātionalis et intellectual. et ita de vo
ce vl' numero. ¶ Lāticū sensuale qd̄ mag^o N
est in acceptōne cōmuni dijudicat triplici
ter / visu vt in gesticulatiōibꝫ. auditu vt i car
minibꝫ. tactu vt in venis pulsantibꝫ. ¶ Lan
ticū sensuale vnū est comicum. aliud est sa
tiricū. aliud tragicum. Et quodlibet eorū
solebat in theatris rēsentari obiectalis taz
ad oculos nutibꝫ / q̄ ad aures vocibꝫ et fi
stulariōnibus seu fidibꝫ. ¶ Lāticū sensuale
z ad aures corporis fit tripliciter. pulsu vt in
tympano. voce vt in choro. flatu vt in orga
no. Unde poetica fictio tres primitus esse
musas sumpsit / q̄uis ad nouenariū dein
ceps p̄dierit. ¶ Lāticū cum pulsu fit tri
pliciter. aut in rotatu vt in symphonia. aut
tractu aut retractu sicut i viella aut rebela.
siue cum impulsu vel impulsio quodā tra
ctu cū vnguibꝫ vl' plectro / cum virgula vt
in cythara z guiterna lituo psalterio quoq̄
et tympano atq̄ cāpanulis. cymbala so se
se collidendo tinniūt. ¶ Lāticū cum voce
vl' animali cātu fit tripliciter. vnū cum na
turali significatiōe. vt in auū garrtibꝫ z in
humanis interiectiōibus. Aliud cū volūta
ria institutiōne. vt in hominū idiomanibꝫ.
Aliud cum artificiali modulariōe vt i rich
mis. in metris et carminibꝫ. ¶ Lāticū sen
suale cum flatu fit aliquādo folle / quādoq̄
veto. sepi^o ore. p̄mū artificialiter i organo.

aliud naturaliter in arboribus ⁊ vndis. ter-
 cium suffragilliter i ribijs fistul ⁊ muscis. ¶ Cā-
 ticū sensuale habz effect⁹ i brutis aialibz. in
 auibz. et in hoibz. etiā fm phiaz medicinaz
 et theologia. ¶ Cāticū sensuale corpaz au-
 dibile variat p frasim. id ē. eleuatōem ⁊ de-
 p̄ssionē tāq̄s i p̄dere. p thesim. id ē p. plon-
 gatōem ⁊ breuiatōz tāq̄s in mēsurā simul ⁊
 p multiplicē p̄binatōez ⁊ pportōez tāq̄s ap-
 propriatē in nūero. ¶ Cāticū ratiōnale seu
 morale p̄sistit nō solū i voce extēiori vt sen-
 suale. sed in interiori corde. q̄le d̄r. ēē triplex.
 vñū rōis superioris. aliū rōis inferioris. ter-
 cium imaginatōnis. De q̄z q̄libz accipi p̄t
 aplica monitio. vt cātem⁹ in cordibz nr̄is
 d̄no. ¶ Cāticū ratiōnale seu morale q̄le possu-
 m⁹ dicere cāticōrdū. id ē cāticū cordis. tot
 habz voces. tot sonos aut resonatōnes / q̄t
 sunt p̄pe v̄l cōmūter dicte passiōes affect⁹
 v̄l amores. ¶ Cāticū morale seu cāticōrdū
 voces quasdā habz generales ⁊ p̄ncipales.
 quasdā speciales ⁊ indiuiduales. quasdam
 mixtas aut i se m̄ultiplices fm nūez ⁊ disti-
 ctionē passiōnū. ¶ Cāticū morale distin-
 ctōem capit i suis vocibz tā phice q̄s medi-
 cinalit̄ q̄s theologicē. et fm quālibz haruz
 sciētiaz. possunt om̄s claro p̄p̄dio reduci
 ad q̄tuor q̄ sunt spes mel⁹ meror ⁊ gaudiū
 ¶ Cāticū morale seu cāticōrdū p̄t reducere
 suas voces nūc radicalit̄ ad vnā. nūc ad bi-
 nā. nūc ad trinā. Una ē amor dei ⁊ primi.
 Bina ē idēz amor dei cū odio pcti. Trina
 p̄plectit̄ amorē et odium cū feruore zeli. vel
 spem de saluatōe. timorē d̄ d̄natōe. ⁊ p̄pas-
 sionē de se et q̄libz viatore. ¶ Cāticū mora-
 le vñū ē laudabile. aliū vitupabile. tertium
 indifferēs. ¶ Cāticū morale vñū ē merito-
 riū. aliū ē demeritoriū. terciū dūtaxat mo-
 raliē bonū v̄l malū. ¶ Cāticū morale vnuz
 est leticie. aliū tristicie. terciū mixtū ex vtro-
 q̄. iuxta volumē Ezechielī datū in q̄ erāt
 carmīa ve et lamēta. ¶ Cāticū morale vñū
 letificat sobrie. aliū pie edificat. aliud sc̄tifi-
 cat iuste. s. ad seipm. ad deū. ad primū. ¶ Cā-
 ticū morale vñū ē t̄renū qd̄ ipiū ē et deycit.
 qd̄ dā aiale qd̄ ebrū ē ⁊ inficit. qd̄ dā diabo-
 licū qd̄ nequā est et interficit. ¶ Cāticū mo-
 rale vñū ē fm vtutes cardiales. bonū qui
 dē h̄ q̄si graue v̄l dep̄ssuz. vñū ē spūale per
 donoꝝ infusiōes velut acutū. alterz diuiale
 p̄btitudies q̄si sup̄acutū. ¶ Cāticū morale
 fit cū mystico pulsu seu plectro ḡfē diuial
 aliq̄. date ḡtis. aliq̄. ḡtificātis. aliq̄. a dō

spe vel re beatificātis. ¶ Canticum morale
 format q̄nq̄ cogitatio vaga sine arte ⁊ fru-
 ctu. q̄nq̄ meditatio sedula cū arte ⁊ cona-
 tu. q̄nq̄ cōtēplatio clara cū arte et agili vsu
 ¶ Cāticū morale iuxta pabolā p̄centoris
 nr̄i christi cōtinet saltū / q̄ est exultatio / iubi-
 lus et tripudiū spūal leticie. vt in ep̄thala-
 mio. Cōtinet lamētū qd̄ ē tristicia nō seclī
 sed patietie fm deū / p̄tinet plāctū salutaris
 p̄nie. vt i luctu beato. ¶ Cāticōz corda seu
 fistula / nō sonat suauit̄ si fuerit dirupta / si
 corrupta. si improporcionata. ¶ Cāticōz
 moraliū iudex auris cordis impedit p̄uri-
 tibi curiositatis. tūm̄itibi sollicitudis. ⁊ for-
 dibz libidīs / fm triplicē radicē cupiditat̄.
 ¶ Cāticōz diuinoꝝ materiā ⁊ artem mini-
 strāt libri. vnus nature ⁊ artis i creaturis.
 ali⁹ scripture sicut in psalmis et trenis. ali⁹
 cōscientie sicut i meditatiōibz sc̄tis et p̄ijs.
 ¶ Cāntica diuina bon⁹ angel⁹. iuuat. actuat.
 p̄sentat. mal⁹ p̄o dissonat. dissipat ⁊ obscu-
 rat. ¶ Cāticōz moraliū vasa v̄l instrumē-
 ta repiūnt in om̄i resonabili solū intra i cor-
 dibz p̄rim extra in vocibz. p̄sus extra i opa-
 tōibz. ¶ Cāticū om̄e fundatū est i monocor-
 do amoris. s. explicat̄ diuersimode nūc in
 diacordo. nūc i tricordo. nūc tetracordo.
 rursus i p̄tacoꝝdo. i heracordo. i heptacoꝝ-
 do. rursus i octacoꝝdo. i nonicoꝝdo. i deca-
 coꝝdo. tā dē i oi policoꝝdo sine t̄mio. ¶ Cā-
 ticū vñū pl⁹ resonat tenorē iusticie. aliū pl⁹
 mollē cātū misericordie. aliū mixtū q̄i h̄te-
 nor resonat ḡram cū rigore. ¶ Cāticū pure
 leticie repit̄ ap̄d deū gl̄iosuz suo mō. ⁊ ap̄d
 angelū bonū. ⁊ ap̄d hoīem beatū. ¶ Cānti-
 cū pure tristicie v̄l q̄si repit̄ i demōibz. i dā-
 natis hoibz. i despatis viatoribz. ¶ Cāticū
 mixtū viatorū / sp̄ci. s. et timorū / diuersifica-
 tur fm tres status / incipientiū q̄ purgant̄.
 p̄ficiētū q̄ illumināt̄. app̄ximātū qui
 p̄ficiunt̄. in q̄b̄ exp̄imur q̄nq̄ lamēta gau-
 diosa esse ⁊ gaudia luctuosa. p̄ diuersitate fi-
 nū v̄l obiectoz. sicut mater p̄placet dum
 fili⁹ cū lachrymis q̄rit eā. aut d̄ns in catuli
 clamoribus post absentē p̄delectat̄. ¶ Cānti-
 cū damnatoꝝ est ip̄is turpissimū. horri-
 bilissimū et dolorosissimū. s. deo ⁊ iust̄ red-
 dit̄ ex cōsideratōe ordīs iusticie / decoꝝ sua-
 ue et letū. sicut letatur iust⁹ cū audit clamo-
 res pessimoꝝ qui torquent̄. ¶ Cānticū in
 purgatorio habz cum afflictōe solatiū / ex
 certa spe beatitudinis. ex ecclesie generali-
 b⁹ subsidijs. et p̄ijs amicorum suffragijs.

et quia charitas in eis regaudet firmitati corre-
ctiois. ¶ Canticū viatorū etiā pfectoꝝ hz cuz
fletu solatiū. cū risu sobrio fastidiū. Et vit
habz hora dimidia pausam vt silētiū sicut
nec vnq̄ i eodē statu pmanet. sec⁹ vbi non
erūt volubiles cogitatōes nre fixe dō ¶ Cā-
ticū intellectuale diuidit sol⁹ aurib⁹ mētis
aut sinderesis. ⁊ illd fit statu amoris q̄ ē vi-
tal⁹ spūs mouēs q̄cqd ē ens de q̄ phia. O
felic hoīm gen⁹ si vros aīos amor q̄ celuz
regit regat. ¶ Canticū intellectuale p̄t d̄scrip-
tione dici amor nūerosus. Qm̄ em̄ facta sūt
in armonia mēsurata mūda et amoris qui
est pōd⁹ rez q̄ mouent q̄cūq̄ mouēt. sic ip-
sa etiā materia moueat ad formā sic ad ap-
petibile suū. deniq̄ fm̄ h̄ amor est vnison⁹
in p̄p̄tōe facta ad deū. ⁊ omnison⁹ p̄ colla-
tōem creaturaz ad inuicē. ¶ Canticū intelle-
ctuale figurari p̄t in vnīuerso p̄ exēpla ho-
rologij rpatissimū cū cāpanul⁹ aut choꝝi cō-
cordissimū aut symphonie suauissime. aut
organozū. ⁊ sicut q̄t creature sunt sonāti-
um. fm̄ impfectōis gūes ⁊ pfectōnis acu-
tas voces p̄cisiores aut p̄stiores. Tādes
sicut i om̄i genere musico ludit i eis diuina
sapientia suauit oīa disponēs. ¶ Canticū ex-
ercere mouet oīs creatura i ordie ad deū in
quo oīa viuūt et spirādo melodizāt / qd̄ p-
cipiūt aures illoꝝ q̄ philosophizāt i creatu-
ris oib⁹. ⁊ p̄ illi q̄ theologialiter anagogi-
zant. q̄ fit in. rj. spēs aut p̄les cāticū amoris
qd̄ d̄ nuptiale v̄l epithalamiū cātica cāti-
coꝝū possum⁹ annotare. Hūbit ad l̄raz v̄r
cū libera ⁊ socia. Hūbit cū ācilla. Hūbit cū
dñā sicut ioseph cū maria. Sic nupsit my-
stice ch̄rist⁹ cū ecclia libera. Hūpsit cū sina-
goga q̄ fuit i fuiturē generās. Hūbit p̄lat⁹
cū ecclia sua dñs. Hūpsit xp̄s cū natura hu-
mana vnitatef uppositi. Hūbit cū aīa rati-
onali. Hūbit cū angelica natura. Hūbit in
sup spūs deiformis in triclinio hoīs instar
Jacob ip̄i rachel rōni supiori. L̄yerōi in-
feriori. bale et zelyphesualitati tā ex̄iori q̄
in̄iori tāq̄ ancill. Hūbit tāde sapie idē ip̄e
spūs deiformis. ¶ Canticū intellectuale tot
habz stat⁹ pulsus aut tact⁹ / q̄t sunt amoris
species. tot norulas ⁊ s̄bula q̄t sūt firmitates.
tot rsonātiās q̄t appetitū sunt p̄binate. p-
porrōes. nec vllā partē dissonātiā i auribus
iusti. qz licz obstrepet mala voluntas dissi-
dēs sibij p̄i. rsonare repit in toto ordie vni-
uersi. ¶ Canticoz oīm p̄t auditor esse. q̄libet
habēs fidē d̄ deo et pductine creaturaz cū

bona et cōsentanea volūtate credēs vt ran-
dē intelligat. Infidel⁹ v̄o p̄sus ē alienus.
aurib⁹ enī caret spiritalib⁹. nec gl̄iam dei fi-
nē habz. ¶ Canticoz p̄fect⁹ cātoꝝ sol⁹ est v̄r
desiderioꝝ in gutture v̄l vasis sc̄taz medi-
tatōnū rformit ad l̄raz et norulas libri ml-
tiplicis nature. scripture ⁊ picture p̄ voces
nūerosaz affectōnū. ¶ Canticoz erauditor ē
ip̄e de⁹ p̄ se p̄ncipal⁹ et m̄sterialit⁹ p̄ suos an-
gelos et sc̄tōs dāt cātica nūc leticie. nūc me-
sticie. nūc. put vult ex v̄troq̄ rpara / vt in vi-
atorib⁹ resulter solatiū de q̄ sunt q̄nq̄ginta
verba seq̄ntia. ¶ Primū s̄bū solatiij. et q̄nq̄
gesimū p̄mū i ordie p̄cedenti vbi describit
solatiū. Et notat p̄ d̄cē s̄bā l̄b generalitate

Thomas tercius

Solatiū est mulcebris passio. con-
furgēs ex p̄ceptōe diuictōis obie-
cti p̄ueniētis cū subiecto p̄ueniē-
ti. Vel sic. Solatiū est p̄ceptio p̄ueniētis
cōiuncti. ¶ Solatiū sumit ample v̄t se extē-
dit ad omnē potentiā cognitiuā. sensualē. s.
rōnalē et intellectualē. vt dicim⁹ deuz ⁊ an-
gelos et aīalia delectari vel solatiari. ¶ So-
latiū ample diffinitū / sicut habuit p̄ genere
passioē. sic p̄ differētis suis reliq̄ sumpsit.
vt ⁊ tristitias oēs positū ē qd̄ ē mulcebris
seu p̄ueniēs passio. Ad ditū ē nomē p̄ceptō-
nis seu app̄hesiōis v̄l apparētie. excluden-
do p̄ h̄ mot⁹ rez q̄ om̄i penit⁹ carēt sensu ra-
tōe v̄l intellectu. ¶ Solatiū approp̄atēfū-
ptū ē gaudiū / nō q̄lecūq̄. s̄ in̄ an̄ctitates
molestias ⁊ dolores / p̄ueniēs ap̄d hoīez se-
cū manēre vt i fletu sit solatiū. Tū illd̄ So-
lanē miseri nūc mea fata senis. Hinc spūs
sc̄tūs d̄ r̄solator. ⁊ s̄go maria r̄solatrix mi-
feroz. dātē dō r̄fert. ¶ Solatiū r̄surgit ex p̄-
ceptōe duplici diuictōis obiecti p̄ueniētis q̄
rū vna ē real. altera solū int̄ctōnal⁹ seu sp̄ūa-
lis. vt in ratōe v̄l intellectu v̄l etiā i imāgia-
tōne. Et fm̄ h̄ noīa solatiij general⁹ accepti
⁊ oppositi doloris / ml̄tiple fm̄ phos / p̄ser-
tim stoycos variāf. q̄ ponūt gaudiū nō nisi
i sensu seu motōe sensuali et reali. ¶ Solati-
um in nob̄ de⁹ sicut p̄ncipale efficiēs / et an-
gel⁹ de celo sic subseruiēs et m̄strās opaf.
vt dū apparuit ch̄risto angel⁹ d̄ celo confor-
tās cū. ¶ Solatiū qd̄libz orit ex amore. iō
q̄l ē amor / tal ē solatiij bonitas ⁊ finis. Tū
sic duas amicitias duo amozes r̄sticim⁹.
sicut duo solatia. ¶ Solatiū t̄renū aīalet di-
abolicū istar epicureoz opaf amor suiuisq̄

Collectorium

bonus vel malus. sicut noia duplex eelum
empyreū vbi boni. ⁊ aereū vbi demones q̄
mystice dicunt volucres celi. ¶ Solatium
causant in nobis decē spūs inspirationum
vl̄ instinctuū sicut aliqñ p̄ sp̄m̄ sanctuz illa/
bētem aut habitū causantē sic ab angelo bo
no mltipliciter. sic a malo angelo. sic a celo.
sic ab elementis circūstātibz. sic a p̄plexiōe
naturali. sic a cōplexione accidentali. sic ab
habitibz cognitue potētie. sic ab habitibus
affectiue. Et in his oibz verū est. q̄ diligen
tibz deū / oēs inspiratōes iste coopant in bo
nū de p̄ se vl̄ p̄ accidēs. reprobis autē om̄ia
tādē de p̄ se vl̄ p̄ accidēs cedūt i malū. nec
p̄ regula tradi generalis. sed q̄ solatiā i do
mino p̄solet. ¶ Solatiū causant in nob
hominēs / q̄ angeloz officiū nomēqz sortiunt.
vt doctores et p̄lati et offerētes p̄ solatio li
bros scōs. necnō p̄ratē ordinare p̄ponen
tes. ¶ Solatiū puenire p̄ diligētibz deuz
a sex differētis positōis sursum. deorsuz. an
te. retro. a dextris. ⁊ a sinistris. p̄siderādo glo
riam. infernū. p̄ctā p̄terita. picula futura. p̄
sp̄ritatem et aduersitatē. ¶ Solatiū nōnūqz
a desolatōe q̄si p̄ anticipatūm ⁊ vice coris
generat. hoc i Jacob timente fratrē Esau.
hoc i multiplici scōz claruit passiōe. ¶ So
latiū sepe a tentatōnū angustijs roboratur
quod senserat q̄ dixit. Dū anxiaret cor meū
in petra exaltasti me Et rursum. fm multitu
dinē dolorū i corde meo solatōes tue letifi
carūt aniam meā. Et christ⁹. Tristitia ve
stra veret̄ in gaudiū. ¶ Solatiū causa ē ali
quādo fuga solatiū sicut econuerso q̄ere ni
mis solatiū p̄sertim corpale / impedit sp̄ua
le. p̄pter hoc psalmista. Renuit solari ania
mea memor fui dei ⁊ delectat̄ sum. ¶ Sola
tiū aliqd̄ inter beatitudines. aliqd̄ inter fru
ctus. aliqd̄ inter virtutes ⁊ dona numerat̄.
sicut par luc⁹ ⁊ paciētia. ¶ Solatiū solatio
freq̄nter opponit̄. nec se mutuo patiūt̄. quē
admodū de carne et sp̄ū notatū ē. ¶ Solati
um freq̄nter impedit a solatiōibz aut solati
ri volentibz. alioqñ nō dixisset Job. Cōso
latores onerosi vos estis. ¶ Solatiū q̄ sine
querat̄ expedit cognoscere vt eride bonitas
ip̄i⁹ vl̄ malicia moralis seu ḡtuita cognosca
tur. cū finis sit forma p̄tutū si bon⁹ est. d̄for
mitas vicioz. ¶ Solatiū q̄redū est p̄ncipa
liter p̄pter deū vt hūilīus timeat̄. feruenti⁹
diligat̄. ⁊ alacri⁹ honoret̄. Sic agebat pro
pheta loquēs optabūd⁹ deo. Letet̄ cor me
um vt timeat̄ nomē tuū. ¶ Solatiū quere

re p̄t hō p̄pter se nō tñ p̄ncipaliter s̄ sub dō
sicut inclinavit psalmista cor suū ad facien
das d̄i iustificatōes in eternū p̄pter retribu
tōnem. ¶ Solatiū p̄pter se p̄ncipaliter q̄re
re est tale solatiū q̄le docebat et q̄rebat epicu
rus hō ad se referens oīa et se fructus. ¶ Sola
tiū media / qualia notat i epl̄is seneca epicu
rū posuisse vl̄ aristipū cū sectatoribz landa
bilia sunt in multis si ad verū finē solaciū p̄
terent̄. vt prudenter declinare nociua. nemi
nem ledere. fortiter ferre q̄ necessitas affert.
p̄temnere mortē. frugaliter viuere. cupidit
atibz impare. diligere paup̄tatē. ⁊ ita d̄ plu
rimis. ¶ Solatiū epicuri nō poterat adipi
sci sine luctu. dolore vl̄ tristitia. ⁊ hoc p̄pter
innatā sensualitatis et cupiditatis vehemē
tiā q̄s vl̄ rep̄mere vel sanare / tristitia est. sed
in rep̄mēdo languor maior. ¶ Solatiū qd̄
libet i hac vita suspectū esse debz / qd̄ nō lu
ctū iunctū vel in luctu fundatū ē. Hinc li
ber Ezechielī tradit⁹ / habebat cū carmine
solatiū lamentatiōes ⁊ penalitatis et pecca
ti. ¶ Solatiōz fines quales a mūdianis p̄
stituunt̄ non cōsolatōnem sed desolationes
inducunt. similiter et finis qualē stoyci p̄sti
tuebant / aut falsus aut impossibilis de ima
ginario quodā honesto sine dō vero. ¶ So
latiū cuiuslibz laudabilis exēplar dedit chri
stus tam actiue q̄ passiue. ⁊ post eum beata
mater sua ab infantia vsqz ad mortem in sū
ma paupertate spiritus. summa mititate.
maxio luctu. vehemētissima esurie ⁊ siti iu
sticie. summa misericordia et miseratōe pu
rissima cordis mūdicia. et in trāquillissima
pace. ¶ Solatiū christi sequitur suo modo
qui christū induit. hoc est qui sibi sicut exē
plari viuendo cōformat̄. neqz enim tali de
erit angelus de celo cōfortās cum dum fa
ctus erit i agonia. Quisquis ergo tristatur
aspiciat hoc exēplar et psallat bono animo /
exultans ad gaudentē christū et cum lamē
tante plangēs. quod docuit sub pabola pu
erorū sedentiū in foro et clamantiū coequa
libus. Lecinim⁹ vobis et nō saltatis. lamē
tauim⁹ et nō plāxistis.

Finis

Magistri Johānis

de Berson cancellarij parisiens̄ sacre theolo
gie doctoris christianissimi collectorij sup
Dignificat̄ incipit.